5. Estonian IT Interoperability Framework. Forum Standaardisatie _ Standaard Samenwerken. URL: https://www.forumstandaardisatie.nl/fileadmin/os/documenten/FS07_04_06A_Forum_Estonian_IT_Interop_Framew_05.pdf.

6. European Interoperability Framework (EIF) for European public services. European Commission Bruxelles, le 16.12.2010 COM(2010) 744 final. European Commission. URL: http://ec.europa.eu/isa/documents/isa_annex_ii_eif_en.pdf.

7. Nederlands Overheid Referentie Architectuur. Digitale Overheid. URL: https://www.digitaleoverheid.nl/onderwerpen/nora.

8. OIO-kataloget. Digitaliser.dk. URL: https://digitaliser.dk/catalogue/2.

9. Référentiel Général d'Interopérabilité. Standardiser, s'aligner et se focaliser pour échanger efficacement. Accueil _ Les documents de référence du S.I. de l'État. URL: http://references.modernisation.gouv.fr/sites/default/files/Referentiel_General_Interoperabilite_V1.9.7-8.pdf.

10. SAGA 5 – aktuelle Version. IT-Beauftragter der Bundesregierung _ Startseite. URL: http://www.cio.bund.de/Web/DE/Architekturen-und-Standards/SAGA/SAGA5-aktuelleVersion/saga_5_aktuelle_version_node.html.

Микола Пухтинський,
кандидат юридичних наук, доцент
Інститут держави і права ім. В. М. Корецького
НАН України

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР БАГАТОРІВНЕВОГО ВРЯДУВАННЯ

Військові загрози української державності, суверенітету ставлять на порядок денний перегляд конституційних наративів щодо безпечного в звичайних умовах мирного буття владарювання та постановку питання про нагальність розробки у найближчому майбутньому конституційно-правових засад багаторівневого врядування у загальновизнаному вимірі належного (англ.: good governance) врядування та необхідністю впровадження нової парадигми владарювання в Україні – парадигми зазначеного належного врядування. Така парадигма дозволяє використати постулати

антропоцентричної філософії пріоритету прав і свобод людини, поєднати і реалізувати інтереси суб'єктів публічної влади: законодавчої, виконавчої, місцевого самоврядування; інституцій громадянського суспільства; бізнес-асоціацій, середовища і, таким чином, гармонізувати процеси суспільного розвитку. При цьому, належне врядування розуміється як загальновизнана система цінностей щодо публічного владарювання та управління, процес системної взаємодії активних учасників (стейкхолдерів) публічної влади та публічного управління. Ними є участь, орієнтація на консенсус, відповідальність (підзвітність), прозорість, належне реагування, ефективність та результативність, рівність та врахування інтересів і відповідність принципу верховенства права. У 2008, 2011роках Венеціанська комісія «За демократію через право» проводила дослідження щодо визначення та застосування понять «належне врядування» та «належне управління». Результатом цього дослідження став аналітичний звіт «Про поняття належного врядування та належного управління», який був розглянутий на 86-му пленарному засіданні комісії (Венеція, 25-26 березня 2011 року) та оформлений як документ комісії 8 квітня 2011 року (1). 12 Принципів належного врядування закріплені в Стратегії інновацій та належного врядування на місцевому рівні, схваленої рішенням Комітету міністрів Ради Європи у 2008 році у Валенсії (Іспанія). Вони охоплюють такі питання, як етична поведінка, верховенство права, ефективність та результативність, прозорість, надійне фінансове управління та підзвітність (2).

Не зважаючи на реформацію останніх років у сферах боротьби із корупцією, проведення люстрації державного апарату, здійснення трансформацій щодо децентралізації публічної влади, процесу об'єднання територіальних громад та їх законодавчого забезпечення, проведення реформування освіти, охорони здоров'я тощо, - політична система України, система публічної влади, соціальна складова суспільства залишаються розбалансованими, не відповідають головному конституційному принципу про

демократичну, соціальну, правову державу. На це накладаються катастрофічні проблеми військової руйнації.

До цього часу оновлення Конституції, конституційного регулювання суспільних відносин не носить концептуально-системного характеру, зокрема, щодо: засад конституційного ладу, в яких не відображені основи партисипативної демократії (демократії участі), громадянського суспільства, єдності, цілісності, взаємодії гілок публічної влади на принципах належного врядування; реальних конституційних гарантій реалізації конституційних прав, свобод людини і громадянина, визначення засад конституційно-правової відповідальності; цілісного механізму стримувань і противаг в системі розподілу державної влади, що призводить до перманентного дрейфу форм державного правління від парламентарно-президентської до президентсько-парламентарної, президентської; вдосконалення конституційних основ парламентської демократії, визначення конституційного статусу, основ демократичного та ефективного функціонування, структуризації її головного інституту – Парламенту; трансформації конституційно-правового статусу глави держави в умовах парламентарно-президентської (де-юре) форми правління стосовно визначення його державно-арбітражних функцій; зміцнення конституційних основ виконавчої влади у регіональному аспекті її реалізації в особі нових інституцій урядників (префектів), переміщення тягаря розробки та подання до Парламенту законопроектів до Уряду та контрасигнації у ньому законопроектів, підготовлених народними депутатами України, Президентом України; визначення правових засад адміністративно-територіального устрою України в органічному Законі «Про засади (або про порядок вирішення питань) адміністративно-територіального устрою» через розведення категорій адміністративно-територіальна одиниця та населений пункт, уточнення конституційного статусу Автономної Республіки Крим, а також міст Києва і Севастополя; конституційного і подальшого правового оформлення процесу децентралізації публічної влади та трансформації місцевого самоврядування на засадах повсюдності, субсидіарності, первісності територіальної громади у

системі місцевого самоврядування, захисту муніципальних прав жителів населених пунктів; встановлення місцевого самоврядування у столиці України відповідно до положень Європейської хартії місцевого самоврядування; вдосконалення і конституційного визначення основ реформування судової влади.

Подальша розбудова демократичної системи владарювання потребує розвиток конституційно-правового регулювання та визначення інноваційних механізмів здійснення публічної влади. Результатом цих розвідок може стати розробка та обговорення в процесі загальнонаціональної дискусії в різних форматах її проведення – Концептуальних засад оновлення врядування в Україні.

Першочерговим у перспективах трансформації конституційно-правового регулювання врядування, вдосконалення механізмів взаємодії Президента України, державних органів з органами місцевого самоврядування є системне оновлення, модернізація Конституції України. Фрагментарні спроби реформування Основного Закону (щодо судової влади, децентралізації публічної влади) не були продуктивними, оскільки не забезпечували комплексної трансформації Конституції відповідно до загальних принципів конституціоналізму. Доцільно використати позитивний досвід напрацювань стосовно проекту концепції внесення змін до Конституції та оновити цей документ. Принципові положення відносно: зміцнення основ безпосереднього народовладдя (впровадження категорій, інститутів врядування громадянського суспільства); визначення реальних гарантій реалізації конституційних прав і свобод громадян та конституційно-правової відповідальності представників публічної влади; організації діяльності Парламенту; конституційного арбітражу Президента; забезпечення дієвої відповідальності Уряду за соціально-економічний розвиток; уточнення принципів та елементів адміністративно-територіального устрою, статусу Автономної Республіки Крим; засад децентралізації публічної влади на територіальному рівні її організації, тощо після підготовки оновленої редакції Конституції України і прийняття Закону

«Про Всеукраїнський референдум» можна було б винести на референдум для прийняття рішення щодо укладання нового суспільного договору.

Конституційний принцип народовладдя, закріплений в статті 5 Конституції України є основою конституційного ладу, політичної системи України і має бути, насамперед впроваджений в «тіло» Конституції, її інститути: безпосередньої та представницької демократії, конституційних прав і свобод людини і громадянина, законодавчої, виконавчої, судової влади, місцеве самоврядування, а також у відповідні органічні закони. Цей принцип може бути ефективно реалізований у конституційному законі «Про конституційні засади врядування в Україні», якій доцільно розробити відповідно до зазначеної нової парадигми публічної влади та публічного управління. Вказаний принцип може реалізовуватись також у законодавстві про референдуми (Всеукраїнський та місцеві); про електронну демократію, яка передбачає повну відкритість діяльності влади, автоматизацію публічних процесів онлайн; про народну законодавчу ініціативу тощо.

На порядок денний трансформації територіальної організації влади, адміністративно-територіального устрою (АТУ), територіального врядування ставиться завдання конституційно-правового забезпечення трансформації територіального врядування. Реформа територіальної організації влади вступає в завершальний етап трансформації місцевого самоврядування, адміністративно-територіального устрою. Після впровадження трансформації субрегіонального рівня територіального врядування Україна виходить на стандарти адміністративно територіального устрою NUTS країн Європейського Союзу та набуває можливості отримання серйозної фінансової, грантової допомоги ЄС.

Сучасна трансформація територіального врядування через реформу адміністративно-територіального устрою, децентралізацію публічної влади, розбудову спроможного місцевого самоврядування має виняткове значення для збереження цілісності, суверенітету України, її унітарної організації. Власне адміністративно-територіальна реформа, проведена на засадах децентралізації,

субсидіарності щодо надання якісних послуг населенню, передачі значного обсягу повноважень та фінансових ресурсів територіальним громадам покликана вдосконалити та зміцнити унітарний устрій України. Процес трансформації територіального врядування має забезпечуватись відповідними фінансово-економічними, організаційними, кадровими, правовими механізмами, які супроводжують децентралізацію публічної влади на територіальному рівні її організації.

Багаторівневе врядування, врядування на державному, регіональному, субрегіональному, громадівському рівнях із залученням міжнародної складової створює синергетичні можливості для відновлення України, подолання наслідків військової руйнації, задіяння демократичного потенціалу розвитку.

Список використаних джерел:

1. On the notions of «good governance» and «good administration». – European Commission for Democracy Through Law (Venice Commission). - Study no. 470 / 2008 CDL-AD(2011)009. - Strasbourg, 8 April 2011. URL: www.venice.coe.int; http://www.eods.eu/library/VC.Stocktaking.pdf.

2. Стратегія інновацій та належного врядування на місцевому рівні. URL: http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2015/05/Strategy_for_Innovation.pdf.

Дмитро Дроботун,
аспірант

Науковий керівник – *д. політ. н., професор* ***І.О. Кресіна***
Інститут держави і права імені В.М. Корецького
НАН України

ПЕРЕДУМОВИ ПОСИЛЕННЯ МЕДІАЧИННИКА У СУЧАСНІЙ ПОЛІТИЦІ

Вплив медіа на політичну сферу та політизацію медіасфери слід розглядати як двосторонній процес, де обидва напрями взаємозумовлені та взаємно підсилюють свій потенціал у взаємодії, створюючи феномен медіа